

Bojan Petan, šef DZS in Dnevnik, zanika, da bi se zanimal za Večer in Delo, toda neuradno se sliši drugače.

Pivovarna Laško bo najbrž že letos prodala Delo, Slovenske novice in Večer.

Kupec časopisov

Tekst: **Jože Biščak** Foto: **Primož Lavre in arhiv Reporterja**
joze.biscak@reporter.si

Še do konca leta bodo najbrž prodani trije veliki slovenski dnevnik: Delo, Slovenske novice in Večer. Vse obvladuje Pivovarna Laško, za prodajo je tudi pripravljeno vse. Zdaj še toliko bolj, saj so bili konec preteklega tedna na skupščini izbrani »pravi« novi nadzorniki. Sledi načrta obvladovanja slovenskega medijskega prostora pa vodijo prek vlade Bratuškove k prvemu človeku DZS Bojanu Petanu.

Bojan Petan, turistično-medijski mogotec, ki je tudi na čelu Dnevnik, je že večkrat pokazal zanimanje za širjenje lastne medijske mreže, pri tem pa je imel vedno močno politično zaledje v osebi Gregorja Golobiča, nekdanjega šefa Zares, ki pa zdaj ob pomoči Milana Kučana že skupaj krožita v orbiti Pozitivne Slovenije. Leta 2010 je bilo zato vsaj navzven kar malo presenečenje, da se ni dokopal do Večera, ki ga je po nalogu Agencije za varstvo konkurence (AVK) prodajalo Delo, DZS pa je oddala nezavezujočo ponudbo. Vendar se je kasneje izkazalo, da so bili v takratni Pahorjevi vladi že vsi sprti med seboj in da je za 3Lanom, ki je z Delom že sklenilo opcijsko pogodbo o prodaji tega štajerskega dnevnika za 9,25 milijona evrov, prazprav bila LDS. Mišlje-

Goran Brankovič, član novega NS, bo v Pivovarni Laško bedel nad prodajo medijev, da bo potekala tako, kot so si zamislili strici iz ozadja.

Poslovanje časopisne hiše Delo 2007–2011 (v mio €)

Leto	celotni prihodki	čisti dobiček/izguba
2007	59,6	1,8
2008	60,6	4,6
2009	51,2	-11,7
2010	50	-2,3
2011	50,6	-1,3

Vir: BIZI

Poslovanje časopisne hiše Večer 2007–2011 (v mio €)

Leto	Celotni prihodki	Čisti dobiček/izguba
2007	18,5	-0,057
2008	18,3	0,62
2009	16,9	0,42
2010	16	0,05
2011	15,9	0,27

Vir: BIZI

iz zasede

no je bilo, da si »nova« levica razdeli tudi dni medije. Zares naj bi pripadal Dnevnik, Večer Kresalovi LDS, Delo pa bi bilo v interesnem območju SD.

Pravi nadzorni svet

No, načrti iz logov murgelskih stricev so bili drugačni, želja pa, da se največji mediji pač vodijo iz enega centra. Zato so Golobičevi »ustavili« ta projekt – ministrstvo za kulturo, ki ga je tedaj vodila Majda Širca iz stranke Zares, ob bučni podpori Društva novinarjev Slovenije (DNS) preprosto ni dalo soglasja za prodajo, češ da gre za špekulativni nakup. Vključili so celo Komisijo za preprečevanje korupcije (KPK), ki je pri poslu »dokazala« domnevno sistemsko korupcijo, v katero naj bi bila vpletena tudi No-

va KBM. Tako je zaradi spora med dvema majhnima levima strankama, ki nato nista več prestopili volilnega praga, Petanu propadel poskus prevzema Večera.

Zdaj naj bi bila nova priložnost, saj sta novi nadzorni svet, ki bo v resnici odločil, komu bo Delo prodalo Večer in komu bodo laški pivovarji prodali Delo, pravzaprav izbrala vlada Bratuškove in Medjeva NLB. Seveda ob podpori prišepetovalcev. Novi nadzorniki Laškega so kljub nasprotovanjem malih delničarjev in že oblikovanemu predlogu za nadzornike ter ob pomoči predsednika skupščine, odvetnika Stojana Zdolška, postali Enzo Smrekar (Droga Kolinska) in Peter Groznik (Gorenje), ki sta bila kandidata NLB, ter Goran Brankovič (Presad) in Jože Bajuk kot predstavnika državne Kapital-

ske družbe. Tisto četrtkovo popoldne so najbrž v DZS odpirali šampanjce. »Pravi« ljudje so prišli na »pravo« mesto, Petanov Dnevnik pa je novico sporočil z organizmičnim naslovom: Janko Medja zmagal in igri za novi nadzorni svet Laškega.

Styria »nima šans«

Pravzaprav ni zmagal Medja, ampak tisti iz ozadja, ki so šefu NLB lepo in počasi, tako da je razumel, razložili, v katerem primeru bo o(b)stal in v katerem ne. Kot tudi Dušan Zorko, predsednik uprave Pivovarne Laško. Zdaj gre namreč »zares«. Potem ko je prvak opozicije Janez Janša s sicer škandalozno razsodbo (začasno) nevtraliziran, ko nihče natančno ne ve, kdaj so lahko predčasne volitve, je treba pohiteti in privatizacijo speljati »zares«

Neročnik: VSELOVENSKO ZDRUŽENJE MALIH DELNIČARJEV
Ogljave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosbo razmnoževati in distribuirati!
Klipping d.o.o.

Page: 40

Reach: 23000

Country: SLOVENIA

Size: 2010 cm2

3 / 4

Končno besedo, komu bodo prodani mediji v lasti pivovarjev, bo imela Alenka Bratušek z »botri«.

Dušan Zorko, predsednik uprave Pivovarne Laško, bo moral poslušati vlado, komu lahko proda Večer in Delo.

Delo naj bi Bojana Petana že od nekdaj mikalo, znotraj njega pa predvsem Slovenske novice.

v pravo smer. Pozitivna Slovenija je pokazala svoj pravi obraz, tako da je glede podjetij, ki jih bodo prodajali, presenetila celo Lukšičevo SD. Toda najbrž bodo kak lobist in nekaj telefonskih klicev dovolj, da se tudi tam pomirijo.

Mandat novi nadzorniki nastopijo s 1. septembrom, do takrat pa mora uprava Pivovarne Laško z Dušanom Zorkom na čelu zavlačevati s prodajo Večera, za katerega se v tem trenutku zanima tudi avstrijska Styria, ki naj bi opravljala skrbni pregled. Tudi AVK je spet podaljšal Delu rok, v katerem mora prodati naložbo v Večeru, zato se zdi, da je že vse pripravljeno za jesensko prodajo skupini DZS. Avstrijcem, vedo povedati dobro obveščeni, strici ne bodo prodali nobenega medija. Bojan Petan je za Reporter povedal, da trenutno ne razmišljajo o nakupu Veče-

ra ali Slovenskih novic ter da zadnje čase niso imeli o slovenskih medijih nikakršnih pogovorov s predsednikom uprave Pivovarne Laško. To je mogoče res, saj je Petanov holding DZS močno zadolžen. Vprašanje je, katera banka bi dala posojilo za nakup Večera ali Dela holdingu, ki po drugi strani upa, da mu bo vlada pomagala pri reprogramiranju dolgov. V tej smeri je bil tudi nedavni obisk gospodarskega ministra v Termah Čatež, ki jih obvladuje DZS. In prav v Petanovih termah je bil nekaj časa direktor novi član nadzornega sveta Pivovarne Laško Goran Brankovič. Zato se že pojavljajo namigi, da bo prav on tisti v nadzornem svetu pivovarjev, ki bo skrbel in usmerjal, da bosta Delo (s Slovenskimi novicami) in Večer prodana pravemu kupcu.

Ideje o novinarski zadrugi

V zavlačevanje z odprodajo medijev so se z idejo nekakšnem združenstvu vključili tudi v Pozitivni Sloveniji. S tem je začel opletati njihov poslanec Brane Golubović, idejo pa so pograbili tudi »večerovci« in šli v bitko, da bi oni kupili ta štajerski dnevnik. Do konca redakcije odgovora Večerovega aktiva novinarjev nismo prejeli, so pa bili zato bolj zgovorni v Pivovarni Laško.

Na vprašanje, ali so se Večerovi novinarji (kakor so o tem govorile neuradne informacije) res oglasili pri predsedniku uprave in se pogovarjali o morebitnem novinarskem odkupu časnika, so odgovorili, da je posrednik prodaje Večera družba KPMG. O novinarskem odkupu pa: »Vsakdo, kdor bi imel resen strateški interes za nakup časopisne hiše Večer, je seveda dobrodošel sogovornik. Resen interes za razvoj časopisa bi gotovo imeli, če ne vsi, pa zagotovo številni zaposleni, vendar je uspešnost posla odvisna od tega, ali lahko potencialni kupci svoj interes podkrepijo tudi s konkretnimi ponudbami.«

V Pivovarni Laško pravijo, da so naklonjeni odprodaji Večera novinarjem, saj so zaposleni že v preteklosti pokazali interes za nakup, »vendar pa ponujena sredstva žal niso dosegala niti minimuma primerne kupnine«. Neuradno smo izvedeli, da so tedaj zaposleni za Večer ponudili okoli dva milijona evrov, računali pa so na »sindikalno« naklonjenost lastnika. To se seveda ni zgodilo.

V Pivovarni Laško bi bili veseli, »če bi bili zaposleni ob ponovnem poskusu uspešnejši«, so še zatrčili, vendar niso povedali, kakšna bi bila primerna kupnina, ker gre za poslovno skrivnost. Pri Delu pa o naklonjenosti ali nenaklonjenosti rešitvi z novinarskim odkupom ne govorijo. Iz kabineta predsednice uprave Dela Marjete Zevnik so samo povedali, da je družba »naklonjena rešitvam, ki bi pripeljale do uresničitve zaveze urada za var-

Page: 40

Reach: 23000

Country: SLOVENIA

Size: 2010 cm2

4 / 4

Delo na čelu z Marjeto Zevnik je glede prodaje deleža v Večeru zelo redkobesedno.

stvo konkurence» (po novem Agencije za varstvo konkurence – AVK), upoštevali pa bodo priporočila pooblaščenih svetovalnih družb KPMG. Povedano drugače – Delu se zelo mudi s prodajo Večera, saj mu lahko drugače AVK izreče denarno kazen.

Opozorila ekonomistov

Ekonomisti pa malo dvomijo o uspešnosti tega združno-novinarskega projekta. Opozarjajo, da so novinarji po certifikatih nekoč že bili lastniki medijev, pa so nato delnice lastnega podjetja prodali. Zdaj naj bi medij spet odkupili. Čas je sicer mogoče res primeren, saj se strateški lastniki zdaj ne zanimajo za vlaganje v medije, ker prodane naklade padajo, oglaševalci so vsaj na slovenskem trgu večinoma na televizijah, zato so dobički majhni. Zato so tudi cene medijev nizke. Vendar je vprašanje, ali so novinarji finančno sposobni kupiti velik medij, kjer je med 150 in 200 zaposlenih, saj se lahko prej ali slej zgodi, da bi morali zaradi racionalizacije poslovanja odpustiti kakšnega novinarja. Zato bi bil najbolj primeren strateški lastnik, teh pa je na trgu trenutno zelo malo.

Tudi združništvo je težava, saj izkušenj v slovenskem medijskem prostoru z njim ni. Ekonomisti pravijo, da ne gre za »socialistično združništvo«, kakršnega ima še vedno v glavi večina, temveč za resen poslovni model, ki je sicer solidarnostno usmerjen, je pa včasih bolj krut od klasičnih oblik kapitalskega združevanja. Uspeh je odvisen od strogih poslovnih meril, ki jih morajo vsi sprejeti, uspeva pa tam, kjer ima demokracija dolgo tradicijo.

Bratuškova tudi o Delu

Ideji notranjega odkupa medija s strani zaposlenih je naklonjen Sindikat novinarjev Slovenije, o tem pa naj bi razmišljali tudi nekateri novinarji Dela, saj se bojijo, da bo lastnik (Pivovarna Laško ima 80,83-odstotni delež, Radenska pa 19,17-

Kako je Zares blokiral prodajo Večera

Delo je leta 2008 kupilo 79,24 odstotka Večera in za to odštelo 17,9 milijona evrov. Tedanji urad za varstvo konkurence je leto dni kasneje odločil, da koncentracija družb Večera in Dela ni v skladu s pravili konkurence, zato si je Delo, vsaj na videz, prizadevalo prodati Večer. Seveda pod ceno. Najprej je po intervenciji Zares propadla kupčija s 3Lanom, Delo pa je spet poskusilo letos, ko je hamburška družba Medici (za njo naj bi bil Andre Warnecke, ki je že svetoval Delovi upravi) za Večer ponujala pet milijonov evrov. Prodaja bi morala biti izpeljana do 31. marca, ko se je iztekel ultimat varuha konkurence, ki je do tedaj Delu že večkrat podaljšal rok. Spet so se oglasili novinarji in Društvo novinarjev Slovenije (DNS), da gre tudi tokrat

za spekulativni nakup, in spet so dobili podporo v nekdanji ministrici za kulturo Majdi Širci iz Zares, češ da bi prodaja Nemcem imela za Večer usodne posledice in da je v ozadju morebiti celo poskus instrumentalizacije »štajerskega uporniškega duha«. Predlagala pa je: »Ena izmed možnih in veliko bolj širih rešitev za časopisno hišo Večer bi zagotovo bila, če bi ustreznega strateškega lastnika poiskali kar v lastni hiši in z v svetu znanimi združniškimi oziroma (samo)lastniškimi modeli (npr. s kreditom) sami poskrbeli za trdnost in neodvisnost medija. Res pa je, da so za take korake potrebni pogum, obrat v mišljenju in kapital.« Vse seveda zaradi zavlačevanja, kajti tudi Nemcem se medijev ne sme prepustiti.

odstotnega) časopis prodal »nepravemu« kupcu. S prodajo naložbe pa se pivovarjem mudi, saj tako zahtevajo njihovi lastniki, ki so povečini banke.

»V Skupini Laško ponovno proučujemo tudi možnost ponovnega začetka prodaje Dela. Da Skupina Laško odprodaja vse naložbe, ki ne spadajo v osnovno dejavnost, je dejstvo, a to je javnosti znano že dlje časa. Odprodaja naložbe v Mercatorju nima nobene povezave z odprodajami naložb v medijih, saj so to od skupine zahtevale banke upnice,« pravijo v Laškem, kjer nočejo oceniti te naložbe, saj naj bi bila poslovna skrivnost. Finančni strokovnjaki pa ocenjujejo, da bi za Delo dobili največ 15 milijonov evrov, od tega naj bi na Slovenske novice, ki sodijo v sklop časopisne hiše, odpadla vsaj polovica. Komu bodo Delo prodali, bo po pokorjeni NLB in Pivovarni Laško odločala vlada Bratuškove. Vse niti pa zdaj vodijo k enemu kupcu – Petanovi DZS, ki bi Delo in Slovenske novice sprva ohranil taka, kot sta, Večer bi spremenil v štajerski dnevni časopis, njihovo ljubljansko dopisništvo pa zaprl.

Toda, kot opozarjajo celo nekateri novinarji, obstaja bojazen, da bi najglasnejši iz njihovih vrst s kolektivnim odkupom

ali Večera ali pa Dela in Slovenskih novic storili samo zato, da bi lastništvo dobili dokaj poceni in da bi medije samo »parkirali« za nekoga drugega. Kajti če bi kupovala DZS, bi bila cena precej višja, kot če bi to s svojo »posredniško« vlogo naredili zaposleni, katerim bi očitno pomagala tudi politika.

»Sindikat ni dal pobude, da bi novinarji odkupili podjetje, morda pa se take ideje pojavljajo,« pravi Gorazd Utenkar, predsednik izvršnega odbora Sindikata novinarjev Dela (SND). In še: »Kar zadeva SND, ne vemo, ali taki pogovori potekajo in posledično v njih ne sodelujemo.« Sicer upajo, da bo Pivovarna Laško poiskala kupca, »ki pozna medijsko panogo, ni obremenjen s političnimi povezavami, ima dovolj denarja za razvoj in bo imel vizijo Dela kot vodilnega (multi)medijskega podjetja vsaj v Sloveniji«. Pričakujejo pa tudi, da bo novi lastnik imel konstruktivni odnos z novinarji.

Dokončna ureditev medijev

Načrt za »dokončno ureditev slovenskega medijskega vprašanja« temelji na partizanskem klicu *Tujega nočemo, svojega ne damo*. To pomeni, da Bratuškova vlada z botri za nobeno ceno ne bo prodala ključnih medijev tujcem. Ti lahko začnejo z novim medijem, »naše« pa naj pustijo pri miru.

Vladi ljubi in izbrani kupec (vse kaže na Bojana Petana) bo medije s pomočjo prijateljskih podjetij, ki bodo v resnici samo parkirišča za lastništvo, konsolidiral. Delo naj bi ostal osrednji nacionalni dnevnik, Slovenske novice še bolj dobičkonosne, ki naj bi z manjšo zasedbo ustvarjale ekstra profite (bile bi izločene iz Delovega okvira), Dnevnik bi se osredotočil na osrednjeslovensko regijo, Večer na Štajersko (brez ljubljanskega dopisništva), Petan pa bo ob pomoči vlade skušal povečati delež tudi v Primorskih novicah. ■

Gorenjski glas

Notranji odkup je uspel v Gorenjskem glasu, s pomočjo podjetja Domel ga je kupilo 32 novinarjev, toda ne gre za velik niti dnevni medij. Njihov novinar Boštjan Bogataj je nedavno povedal, da je bila odločitev zanje enostavna, saj so bili postavljeni pred dejstvo. Danes so junaki, lahko pa hitro postanejo bedaki, je dejal Bogataj.

Gre seveda za morebitne kratkoročne (ali pa tudi dolgoročne) finančne težave, ki jih lahko reši samo večji strateški lastnik z dovolj močnim kapitalskim zaledjem. Novinarji kot lastniki sami najbrž tega ne bi zmogli.